

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.010/2026/5.

A felperes:

kk. felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

dr. Pál-Szántó Ágnes ügyvéd (cím2)

Az I. rendű alperes:

alperes1 (cím3)

A II. rendű alperes:

alperes2 (cím4)

Az alperesek képviselője:

dr. Lehoczky Eszter ügyvéd (cím5)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperes (14. sorszám alatt)

A per tárgya:

jognyilatkozat pótlása és egyéb

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

22.P.21.059/2024/13/II. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. és a II. rendű alpereseknek 15 napon belül személyenként 57.150 (ötvenhétezer-százötven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint A felperes jelenleg 14 éves gyermek, tejfehérje (kazein) érzékenységet évekként elzött megállapították. 2024-ben részére a 6. osztályban beadandó DTaP és a 7. osztályos Hepatitis B oltások voltak aktuálisak. A felperes korábban TETRAXIM oltóanyaggal történő DTaP oltását követően nemkívánatos mellékhatások, a szokásosnál jelentékenyebb mértékű helyi duzzanat és enyhe általános tünetek jelentkeztek, ezért a szülők mentesítést szerettek volna kapni az oltás beadása alól. A felperes szülei az iskolaorvosi szolgálat által részükre az oltással kapcsolatban kiadott tájékoztatót nem írták alá, ezért a felperest a kampányoltás során az iskolaorvos I. rendű alperes már nem is vizsgálta meg, mert a szülők tudomásulvétele hiányában az oltást nem kívánta beadni. Az oltás elmaradása miatt az iskolaorvosi szolgálat értesítette Somogy Vármegyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatalát, amely közigazgatási eljárásban a felperes törvényes képviselőjével szemben az oltás megtagadása miatt pénzbírságot szabott ki és további jogkövetkezményeket helyezett kilátásba. Időközben az iskolaorvosi szolgálat javaslata alapján a felperes törvényes képviselője a II. rendű alperes oltási tanácsadóhoz fordult, kérte, hogy a II. rendű alperes a felperes DTaP oltás alóli mentesítéshez szükséges orvosi szakvéleményt adja meg. Indokolásként hivatkozott arra, hogy a gyermek tejfehérjére allergiás, korábbi azonos összetételű oltóanyaggal történő oltás során nemkívánatos mellékhatások léptek fel és a DTaP emlékeztetőkkel célzott kórokozókra vonatkozó vírusszerológiai vizsgálat megállapította, hogy az oltásban lévő egy kórokozóval szemben kifejezetten magas védeettséggel rendelkezik, a másik két kórokozóra is detektálhatóak antitestek. Hivatkozott arra is, hogy az oltásban lévő anyagok károsíthatják a felperes veleszületett és az adaptív immunrendszerét, bizonyos esetekben általános autoimmunválaszt válthatnak ki. A Diftéria, illetve Tetanusz toxinjának beadását követően szívizomkárosodás, halál vagy krónikus epilepszia is bekövetkezhethet. A II. rendű alperes a intézmény Infektológiai osztálya nevében válaszképpen közölte a felperes törvényes képviselőjével, hogy „A tudomány mai állása szerint a tojásfehérje allergia nem jelenti védőoltás beadásának veszélyét a gyermekre, nem képezi az oltás ellenjavallatát. A korábbi oltást követően fellépő bőrreakcióra tekintettel az oltás beadása gyermekorvosi felügyelet mellett ajánlott, amelyre a gyermekosztályon időpontot kérhetnek. Ez a gyakorlatban az oltás előtt branül felhelyezését és egy éjszakás bentfekvést szokott jelenteni.” A felperes részére a két oltás beadása nem történt meg.
- [2] A felperes pontosított keresetében kérte, hogy a bíróság a Ptk. 1:5. § (2) bekezdése alapján pótolja az I. és II. rendű alperesek által joggal való visszaéléssel megtagadott jognyilatkozatot a következők szerint: „felperes1 diftéria, pertussis, tetanusz és HepatitisB kampányoltása nem lehetséges, mert az oltások az egészségét várhatóan károsan befolyásolnák, halált, súlyos, tartós betegséget vagy megrokkantást okoznának, és ezen körülmény változása belátható időn belül nem várható. Emellett minden DTaP elleni oltóanyag szarvasmarha tej kazeint tartalmaz, felperes1 pedig erre allergiás, diagnosztizált tejfehérje allergiája van, így az allergén szervezetébe juttatása a halálát, a meglévő allergiája rosszabbodását okozhatja. Bármelyik oltás az az egészségét, meglévő betegségét várhatóan károsan befolyásolná, az oltás miatt körülmény változása belátható időn belül nem várható.”
- [3] Kérte továbbá, hogy a bíróság a Ptk. 2:52. § (1) bekezdés alapján kötelezze az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek személyenként 1.000.000 Ft sérelemdíjat és ennek kamatát; és kérte, hogy kötelezze az alpereseket perköltség megfizetésére.
- [4] Kérte egyúttal azt is, hogy a bíróság kezdeményezze a 18/1998. (VI.3.) NM rendelet és az Eütv. vonatkozó jogszabályi rendelkezései (Eütv. 58. § és egyéb rendelkezések) Alaptörvény ellenességének megállapítását és a jelen perben a hivatkozott Alaptörvény ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Ennek körében kifejtette, hogy a felperes oltásra kötelezett

személy, aki meghalhat az oltásban, ezt a törvény kimondja. Megállapítható ezért, hogy a kötelező oltások rendszere semmibe veszi a felperes élethez fűződő jogát.

- [5] Normakontroll kezdeményezése iránti kérelmét és a kereseti kérelmét a Ptk. 2:43. § a) pontjára és az Alaptörvény II. Cikkében foglalt élethez fűződő jogra, valamint az Eütv. 58. § (10) bekezdésének alapozta, továbbá a Ptk. 1:5. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozott.
- [6] Az alperesek személyének megjelölésével összefüggésben előadta, hogy a 18/1998. NM rendelet 5. § (5) és (9) bekezdése szerint a kezelőorvos az oltóorvos, az iskolai kötelező kampányoltások esetén ez a személy az iskolaorvos. A II. rendű alperes oltási tanácsadó szakvéleményével támogatja az oltóorvos tevékenységét. Hangsúlyozta, hogy a felperes esetében az Eütv. 58. § (3) bekezdésében foglalt mindkét feltétel fennáll, mert a meglévő egészségi állapotát, azaz az életben létét a potenciálisan halálos beavatkozás veszélyezteti és annak alakulását károsan befolyásolja. Ez a körülmény az I. és II. rendű alperesek számára felismerhető, azonban ennek ellenére ők a felperes számára a jogszabály szerinti mentesítésre vonatkozó szakvéleményt nem adták meg. Az I. és II. rendű alperesek által ki nem adott, pótlendő szakvélemény a feltétele annak, hogy közigazgatási eljárást kezdeményezhessen a védőoltás beadása alóli mentesítés érdekében. Az alperesek erre jogosultsággal rendelkeznek, ezért az egészségügyről szóló törvény egészségügyi szolgáltatás és egészségügyi szolgáltató fogalmából levezethetően köztük és a felperes között egy polgári jogi jogviszony áll fenn, ahol az alpereseket az oltással kapcsolatosan jogok és kötelezettségek terhelik, mint kezelőorvost és oltóorvost.
- [7] A sérelemdíj iránti igényét a Ptk. 2:52. §-ában foglaltakra alapította előadva, hogy a sérelem abban realizálódik, hogy állapotának ismerete ellenére őt az alperesek allergén anyaggal kívánják beoltani, amellyel az élethez, testi épséghez és egészséghez való jogát sértik. Kérte, hogy a bíróság kifejezetten vegye figyelembe a sérelemdíj meghatározásánál annak magánjogi büntető funkcióját is, hogy az alpereseket a továbbiakban visszatartsa a sérelmet okozó magatartástól.
- [8] Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a Ptk. 1:5. §-ában foglalt feltételek nem állnak fenn, a felperes által a keresetlevélben megjelölt nyilatkozat sem jellegében, sem tartalmában nem olyan jogszabály által megkívánt nyilatkozat, amelyet a bíróság ítélete pótolhat. A védőoltásokra vonatkozó jogszabály a kezelőorvosoktól szakmai nyilatkozat, szakvélemény kiadását igényli, amelyre a felperes által hivatkozott Ptk. 1:5. § (2) bekezdése nem terjed ki. A felperes nem igazolta azt sem, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el. A felperes által kiadni kért szakvélemény tartalmát illetően hivatkoztak az Eütv. 237. § (1) bekezdésére, amely szerint a szakértő önállóan jár el, szakkérdést érintő utasítás számára nem adható, ezért kizárt annak a lehetősége, hogy a felperes az általa előre megfogalmazott „szakvélemény” kiadását kérje az alperesektől.
- [9] Az I. rendű alperes hivatkozása szerint iskolaorvos, aki az oltások beadásáért felel, de nincs jogosultsága arra, hogy az oltásra kötelezettet véglegesen mentesítse, kizárólag az oltás halasztásáról dönthet. A felperessel semmilyen orvos-beteg viszonyban nincs, a felperessel nem találkozott, a kórelőzményét nem ismeri, a felperes egészségügyi állapotáról nincs tudomása, így a felperesnek nem kezelőorvosa, ezért nem jogosult szakvélemény kiadására.
- [10] A II. rendű alperes a perbeli legitimációjának hiányára hivatkozott. Előadta, hogy a intézmény alkalmazottjaként munkaviszonyban látja el az oltási tanácsadói feladatokat, ezért személyében, önállóan nem perelhető. Vitatta, hogy a felperes tekintetében az oltás alóli végleges mentesítés szempontjából kezelőorvosnak minősülne.
- [11] Rámutattak, hogy a felperes nem fejtette ki a keresetlevélben, hogy mi az a különös méltánylást érdemlő magánérdek, amely sérült az alperesek magatartása során. Hiányos a

keresetlevél a tekintetben is, hogy milyen személyiségi jogok milyen tevékenység által, milyen módon sérültek.

- [12] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesek részére egyenként 127.000 forint perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 120.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.
- [13] Ítélete indokolásában az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 57. § (1), (2) és (6) bekezdései, az Eütv. 58. § (1), (2a), (3), (3a) bekezdései felhívása mellett megállapította, hogy a II. rendű alperesnek a perben nem áll fenn a passzív perbeli legitimációja, a felperes nem a helyes alperest perli, az oltási tanácsadási tevékenységet ugyanis a intézmény nyújtja. A II. rendű alperes megelőző és gyógyító tevékenységével kapcsolatos intézkedései és nyilatkozatai a munkáltató, azaz a kórház intézkedéseinek és nyilatkozatainak minősülnek, azokért a kórház az alkalmazottért fennálló felelőssége alapján felel.
- [14] Kifejtette azt is, hogy önmagában az a körülmény, hogy egy konkrét egészségügyi szolgáltató vagy személy kezelőorvos lehet, nem jelenti a felperes által hivatkozott polgári jogi jogviszony létrejöttét. Miután a felperes törvényes képviselője nem élt a felajánlott konzultáció lehetőségével, így a felperes és az alperes között ez a jogviszony nem jött létre, a II. rendű alperes nem ismerhette meg a felperes egészségi állapotát.
- [15] Az I. rendű alperes vonatkozásában megállapította, hogy ő mint oltóorvos, a kötelező védőoltás elhalasztásáról dönthet, azonban végleges mentesítést a védőoltások beadása alól nem adhat. Az oltás elhalasztása a felperes törvényes képviselője beleegyezésének hiányában megtörtént, így az I. rendű alperes sem válhatott a felperes kezelőorvosává. ennek akadálya a felperes (törvényes képviselője) elzárkózása volt. Az iskolaorvosnak lehetősége van arra, hogy kezelőorvosként az illetékes államigazgatási szervnél kérelmezze a védőoltás alóli mentesítést. Az I. rendű alperesnek nem volt kezdeményezési kötelezettsége, a felperes egészségi állapota ismeretének teljes hiányában nem volt köteles az Eütv. 58. § (3a) bekezdésében megjelölt mentesítés indokoltságát alátámasztó vagy azt cáfoló szakvélemény kiadására sem.
- [16] A Ptk. 1:5. § (2) bekezdése alapján kifejtette, hogy a felperes által pótolni kért nyilatkozat nem jogszabály által megkívánt nyilatkozat, hanem egy szakvélemény, amelynek tartalma a felperes kereseti kérelme által előre meghatározott. A felperes hivatkozásával ellentétben az Eütv. 58. § (3a) bekezdése a felperes kezelőorvosainak kötelezettségét nem állapítja meg, hanem azt a feltételt jelöli meg, amelynek megléte esetén a védőoltás alóli mentesítés közigazgatási eljárásban kezdeményezhető. A feltétel azonban orvosszakmai, és nem jogi természetű. Meghatározott tartalmú szakmai nyilatkozat, szakvélemény kikényszerítésére sem a felperes által hivatkozott Ptk. 1:5. § (2) bekezdése, sem más jogszabály nem alkalmas. Az egyedi szakmai vélemény beszerzésének módja nem bírósági eljárás indítása, a bíróság a perben jogvitát bírál el.
- [17] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan annak megváltoztatása és a kereset teljesítése iránt. Kérte továbbá az alperesek kötelezését perköltség megfizetésére. Megsértett jogszabályhelyként az Alaptörvény II. cikkét, XXVIII. cikk (1) bekezdését, a Ptk. 1:5.§ (1)-(2) bekezdéseit, 1:6.§-át, 2:43.§ a) pontját, az Egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 3. § b), m) pontjait, 58.§ (3), (3a), (4) bekezdéseit, 58.§ (10) bekezdését, a 18/1998. (VI. 3.) számú Egészségügyi Miniszteri Rendelet 4.§ (1), 5.§ (9), 15.§ (2) bekezdés c) pontját, a Pp. 51. §-át, 131. § (2) bekezdését és 265.§ (1) bekezdését jelölte meg.

- [18] Eljárási hibaként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a perfelvételi szakban nem hívta fel a felperest Pp. 51. § szerinti figyelmeztetéssel, mégis passzív perbeli legitimáció hiányára hivatkozott. Állította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset tartalmát tévesen értelmezte, mintha a szakvélemény tartalmának meghatározását kérte volna. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta a keresetlevélben indítványozott szakértő kirendelésének mellőzését. Hivatkozott arra, hogy a szakértő kirendelésének mellőzésével a bíróság a bizonyítási eljárást hiányosan folytatta le, ezzel megsértette a tényállás-felderítési kötelezettségét, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés) és a tényállást hiányosan állapította meg.
- [19] Álláspontja szerint az I. és II. rendű alperesek kezelőorvosnak minősülnek az Eütv. 3. § b) pontja alapján, mert e jogszabályhely nem a tényleges vizsgálat lefolytatásához, hanem az orvosi feladatkörhöz és döntési kompetenciához köti a kezelőorvosi minőséget. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékeli azt a körülményt, hogy „a felperes törvényes képviselője nem élt a konzultáció lehetőségével”, miközben maga az ítélet is rögzíti, hogy az oltási eljárásrend miatt „a felperest már a védőnő kiszűrte, az I. rendű alperessel nem is találkozott”. Ez a következtetés álláspontja szerint a jogállamiság elvével össze nem egyeztethető módon azt eredményezi, hogy az egészségügyi rendszer működési mechanizmusából eredő akadály a felperes jogérvényesítési lehetőségeit szűkíti.
- [20] Állította, hogy a II. rendű alperes passzív perbeli legitimációja fennáll, az elsőfokú bíróság a munkáltatói felelősség (helytállás) szabályait tévesen terjesztette ki egy olyan jogvitára, amely nem kártérítési igényen, hanem joggal való visszaélésen alapuló nyilatkozat-megtagadáson nyugszik. Kiemelte, hogy a Ptk. 1:5. § (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem releváns, hogy az érintett személy munkaviszonyban áll-e, hanem az a döntő, hogy a jogszabály által megkívánt nyilatkozat kiadására kinek volt szakmai és jogi lehetősége. Hivatkozása szerint a II. rendű alperes oltási tanácsadási tevékenysége nem pusztán adminisztratív vagy intézményi aktus, hanem személyhez kötött orvosszakmai tevékenység, amelyet kizárólag megfelelő szakképzettséggel rendelkező orvos láthat el.
- [21] Értelmezése szerint a pótolni kért nyilatkozat jogszabály által megkívánt nyilatkozat, amelyet a bíróság pótolhat. Az elsőfokú bíróság értelmezése indokolatlanul restriktív, nem felel meg sem a Ptk. 1:5. § (2) bekezdésének szövegének, sem annak céljának, mert a jogszabály nem „jognyilatkozatot”, hanem „jogszabály által megkívánt nyilatkozatot” említ, amely fogalmilag tágabb, és magában foglal minden olyan nyilatkozatot, amelynek hiánya joggyakorlást ellehetetlenítő joghatással jár. Kifejtette, hogy az Eütv. 58.§ (3a) bekezdése szerinti szakvélemény nem pusztán orvosszakmai dokumentum, hanem a mentesítési eljárásban közvetlen joghatással bíró feltétel. A bíróság tévesen választja el egymástól a jogi és szakmai dimenziót, figyelmen kívül hagyva a nyilatkozat jogi jelentőségét.
- [22] Álláspontja szerint jelen szabályozási környezetben a polgári peres bírósági út az egyetlen út az egyedi orvosszakmai vélemény megszerzésére. Amennyiben az Eütv. 58. § (3a) bekezdése szerinti szakvélemény kiadását az érintett orvosok megtagadják, a felperes jogorvoslata lehetetlenné válik. A polgári per nem tudományos vita eldöntésére irányul, hanem annak megállapítására, hogy a jogszabály által előírt nyilatkozat kiadásának megtagadása jogszerű volt-e, illetve, hogy e megtagadás sérti-e a felperes különös méltánylást érdemlő magánérdekét és alapjogait.
- [23] Alaptalannak találta az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére irányuló kérelme elutasítását is. Kifejtette, hogy az „alkalmazandó jogszabály” fogalma nem szűkíthető le kizárólag azokra a normákra, amelyek alapján a bíróság közvetlenül döntést hoz, hanem kiterjed mindazokra a jogszabályokra is, amelyek értelmezése és joghatása az ügy érdemi eldöntéséhez elengedhetetlen. Jelen ügyben az Eütv. 58. § (3)–(3a) bekezdéseinek értelmezése a jogvita érdemi elbírálásának szükségszerű előkérdése, e jogszabályok alkotmányos

értelmezése nélkül a kereset megalapozottságáról érdemi döntés nem hozható. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozatai – így különösen a 3080/2019. (IV. 9.) AB határozat – kizárnák az alkotmányossági vizsgálat szükségességét. E határozatok ugyanis nem az Eütv. 58. § (3a) bekezdésében előírt szakvéleményhez kötött joggyakorlás alkotmányosságát, hanem a kötelező védőoltási rendszer általános igazolhatóságát vizsgálták. Az Alkotmánybírósági kezdeményezés elutasítása véleménye szerint nem volt okszerű, mivel az elsőfokú bíróság a Pp. 131. § (2) bekezdésében foglalt feltételeket tévesen értelmezte és megszorító módon alkalmazta, nem vizsgálta, hogy az Eütv. 58. § (3a) bekezdésének alkalmazása a jelen ügyben nem vezet-e az Alaptörvényben biztosított jogok – különösen az emberi méltósághoz, az egészséghez és a hatékony jogorvoslathoz való jog – aránytalan korlátozásához. Az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem jogszabálysértő, megalapozatlan és okszerűtlen elutasítása álláspontja szerint önmagában is megalapozza az elsőfokú ítélet megváltoztatását, illetve hatályon kívül helyezését.

- [24] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, annak helyes indokai alapján, és kérték a felperes perköltségben marasztalását is.
- [25] Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy egyik alperes sem minősül a felperes kezelőorvosának. Az I. rendű alperes, mint iskolaorvos a felperessel semmilyen orvos-beteg viszonyban nincs, a felperessel nem találkozott, a kórelőzményét nem ismeri, egészségügyi állapotáról nincs tudomása, így a felperesnek nem kezelőorvosa. A II. rendű alperes, mint a intézmény infektológusa, védőoltási tanácsadói feladatokat lát el Eszjtv. szerinti munkaviszonyban. A felperessel ő sem találkozott soha, kórtörténetét nem ismeri. A II. rendű alperesre vonatkozóan hivatkoztak a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.083/2025/5. számú ítéletének indokolására.
- [26] A II. rendű alperes változatlanul passzív perbeli legitimációjának hiányára hivatkozott.
- [27] Tévesnek tartották, hogy a felperes által kiadni kért „szakvélemény” a Ptk. 1:5. § (2) bekezdése szerinti jogszabály által megkívánt nyilatkozat lenne. E körben a Kaposvári Törvényszék 22.P.20.595/2024/16/II. számú, a Győri Törvényszék P.20.342/2024/19. számú és a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.083/2025/5. számú ítéletének indokolásában foglaltakra hivatkoztak. Hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ebben a kérdésben megfelel a kialakult joggyakorlatnak.
- [28] Vitatták, hogy a polgári per az egyetlen út az egyedi orvosszakmai vélemény megszerzésére. Hangsúlyozták, hogy a jognyilatkozat pótlására sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nincs lehetőség. A szakvélemény kiadása nem kötelezettsége a kezelőorvosnak, hanem csak egy lehetőség, abban az esetben, ha az erre vonatkozó eljárásrendet betartják.
- [29] A bizonyítási indítványok mellőzésével kapcsolatban arra hivatkoztak, hogy jelen per tárgya nem szakkérdés, hanem jogkérdés, ami szakértői bizonyítás nélkül eldönthető.
- [30] Véleménye szerint az elsőfokú bíróság az ítéletében kellően indokát adta az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése elutasításának.
- [31] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében kifejtette, hogy a jogvita túlmutat egyedi jogalkalmazási kérdésen, és azt az alapvető problémát veti fel, hogy a jog létezik, de nem gyakorolható. Az Eütv. 58. § biztosítja a védőoltás alóli mentesítés lehetőségét, ugyanakkor e jog gyakorlását a jogszabály kezelőorvosi szakvéleményhez köti. A jelen ügyben viszont az orvosok nem adnak ki szakvéleményt, a hatóság pedig ennek hiányára hivatkozva megszünteti az eljárást. Ennek következménye, hogy a jog formálisan létezik, de ténylegesen nem gyakorolható. Ez az állapot sérti a jogbiztonság követelményét, a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint az egészséghez és testi integritáshoz kapcsolódó alapjogokat. Ezért az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezése nemcsak indokolt, hanem

szükséges. A bíróságnak az az érvelése, hogy a konkrét jogszabály alkalmazására nincs szükség, nem zárja ki a normakontroll kezdeményezését, ha a jogvita közvetetten e szabályozási rendszer következménye.

- [32] A fellebbezés nem megalapozott.
- [33] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében a (2) és (4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a fellebbezésben fel kell tüntetni határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését, vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül, a d) pont szerint pedig meg kell jelölni azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a felperes által megjelölt körben gyakorolta, az ebben a körben megjelölt jogszabálysértéseket, és a jogszabálysértés felperes által megjelölt indokait vizsgálta.
- [34] A Pp. 381. §-a alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű.
- [35] A Pp. 51. §-a értelmében, ha a felperes a pert nem az ellen indította meg, akivel szemben az igény érvényesíthető, a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig alperesként perbe vonhatja az általa megjelölt másik személyt. Ha a bíróság a perbevonást engedélyezi, a felperes által megjelölt személlyel, mint alperessel a keresetet közli, és a korábbi alperest a perből elbocsátja, feltéve, hogy a perre az új alperessel szemben hatásköre és illetékessége van. Ha a perbevonás iránti kérelem e törvény rendelkezéseinek nem felel meg, a bíróság a kérelmet visszautasítja.
- [36] Az elsőfokú bíróságnak a fenti eljárási szabályt nem kellett alkalmaznia eljárása során, mert a felperes az eredetileg perbe vont II. rendű alperes helyett nem vont perbe más személyt, így a perbevonás engedélyezéséről, vele a kereset közléséről és a korábbi alperes perből való elbocsátásáról vagy a perbevonási kérelem visszautasításáról az elsőfokú bíróságnak nem kellett rendelkeznie. A felperes azért hivatkozott fellebbezésében Pp. 51. §-a megsértésére, mert az elsőfokú bíróság a perfelvételi szakban nem hívta fel az e § szerinti figyelmeztetéssel, mégis passzív perbeli legitimáció hiányára alapította döntését a II. rendű alperessel szemben.
- [37] A Pp. fent ismertetett 51.§-a nem rögzíti az elsőfokú bíróság figyelmeztetési kötelezettségét. A Pp. 2.§ (1) bekezdése szerinti rendelkezési elv alapján a felek szabadon rendelkeznek perbe vitt jogaikkal. Annak eldöntése, hogy a felperes ki ellen és milyen anyagi joga érvényesítése iránt indít pert, a felperes szabad rendelkezése körébe tartozik.
- [38] Az anyagi pervezetés a hivatalból észlelendő tény kivételével nem terjedhet ki a kereseti kérelmet meghaladó anyagi jogi iránymutatást magában foglaló tájékoztatásra, így értelemszerűen arra sem, hogy a bíróság a felperes tudomására hozza, hogy adott esetben mely alanyi jog érvényesítése vezethetne az alperessel szembeni keresetének eredményességéhez, avagy azt, hogy az előterjesztett kereset – az általa érvényesített jog az anyagi jogszabályokból következően – helyesen, konkrétan mely személlyel szemben érvényesítő. (BH2025. 252.)
- [39] A Pp. 265. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság

valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

- [40] A fenti jogszabályhely egyrészről nem a bíróságra vonatkozó eljárási szabályt fogalmaz meg, annak megsértése a bíróság részéről nem lehetséges, másrészről a bizonyítás eredményének okszerűtlenné minősítése, valamely tény megállapítására bizonyítás lefolytatása és annak alapján a tényállás módosítása vagy kiegészítése szükségessége az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálata körében lehetséges (Pp. 369.§ (3) bekezdés a) és b) pontjai). Az az eljárási szabálysértés ugyanakkor, hogy elsőfokú bíróság nem indokolta a keresetlevélben indítványozott szakértő kirendelésének mellőzését, a másodfokú eljárásban orvosolható, így az ítélet hatályon kívül helyezését nem alapozhatja meg. A szakértői bizonyítás mellőzésének indoka az volt, hogy a perben nem szakkérdésben, hanem jogkérdésben kellett a bíróságnak döntenie.
- [41] A Pp. 131. § (1) bekezdése szerint a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti.
- [42] A fenti jogszabályhely értelmében a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárás kezdeményezése a bíróság számára nem kötelezettség, hanem jogszabályi lehetőség, az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása így nem valósít meg eljárási szabálysértést.
- [43] Megalapozott hatályon kívül helyezési ok hiányában ezért a másodfokú bíróság a fellebbezést érdemben vizsgálta.
- [44] Annyiban egyetértett a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésében foglaltakkal, hogy a felperes nem kártérítés iránti igényt terjesztett elő keresetlevelében, így a perben az alkalmazottért való felelősség szabályai nem alkalmazhatók, mellőzi ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából a II. rendű alperes passzív perbeli legitimációjának hiányára vonatkozó indokokat.
- [45] Téves ugyanakkor a felperesnek az a fellebbezési állítása, hogy az I. rendű alperes iskolaorvosként és a II. rendű alperes klinikai védőoltási szaktanácsadóként kezelőorvos, aki a szakvélemény kiadására személyesen köteles.
- [46] Az Eütv. 58.§ (3) bekezdése szerint a kezelőorvos, a beteg vagy a beteg törvényes képviselője a beteg lakóhelye szerint illetékes egészségügyi államigazgatási szervnél kérelmezheti a védőoltás alóli mentesítést, ha
- a) a védőoltásban részesítés a beteg egészségi állapota miatt nem lehetséges, vagy a védőoltás a beteg egészségét vagy meglévő betegségét várhatóan károsan befolyásolná, és
- b) az a) pont szerinti körülmény változása belátható időn belül nem várható.
- A (3a) bekezdés alapján (3) bekezdés szerinti kérelemhez csatolni kell a mentesítés indokoltságát alátámasztó, a kezelőorvos által adott szakvéleményt.
- [47] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 3.§
- a) pontja szerint beteg: az egészségügyi ellátást igénybe vevő vagy abban részesülő személy;
- b) pontja szerint kezelőorvos: a beteg adott betegségével, illetve egészségi állapotával kapcsolatos vizsgálati és terápiás tervet meghatározó, továbbá ezek keretében beavatkozásokat végző orvos, illetve orvosok, akik a beteg gyógykezeléséért felelősséggel tartoznak;

c) pontja szerint egészségügyi ellátás: a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összessége;

- [48] A 18/1998. (VI.3.) NM rendelet (R.) 5.§ (9) bekezdése szerint oltóorvos az oltásra kötelezett háziorvosa, házi gyermekorvosa, iskolai kampányoltás esetén az iskolaorvos, a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosa, a klinikai védőoltási szaktanácsadó, a nemzetközi oltásokra feljogosított oltóhely orvosa.
- [49] A R. 15.§ (2) bekezdés c) pontja alapján az oltóorvos egyedileg elbírálja az oltás végrehajthatóságát.
- [50] A fenti ismertetett jogszabályhelyek szerint az iskolaorvos és a klinikai védőoltási szaktanácsadó oltóorvos, ami nem jelenti egyúttal azt is, hogy a felperes kezelőorvosa lenne. Az alperesek a felperes betegségével, illetve egészségi állapotával kapcsolatos vizsgálati és terápiás tervet nem határoztak meg, ennek keretében beavatkozásokat nem végeztek, a felperes gyógykezeléséért felelősséggel nem tartoztak, hiszen a felperessel sem kivizsgálás, sem gyógykezelés meghatározása sem annak alkalmazása céljából nem találkoztak. A felperes részéről a II. rendű alperesnek küldött levél és annak megválaszolása a felperes és a II. rendű alperes között a beteg és a kezelőorvos közötti egészségügyi ellátásra vonatkozó jogviszonyt nem hozott létre, az alperesek a felperesnek nem kezelőorvosai, így tőlük a felperes az Eütv. 58.§ (3a) bekezdése szerinti szakvélemény adását nem kérheti.
- [51] A Ptk. 1:5. § (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény tiltja a joggal való visszaélést. A (2) bekezdés alapján, ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös méltánylást érdemlő magánérdeket sért, a bíróság a nyilatkozatot ítéletével pótolhatja, feltéve, hogy az érdeksérelem másképpen nem hárítható el.
- [52] A Ptk. az alanyi jogok szabad gyakorlásának magánjogi elvéből indul ki. A szabad joggyakorlásnak is vannak azonban határai. Mindenekelőtt más személyek jogainak gyakorlása kíván meg korlátokat. A Ptk. elvi korlátként fogalmazza meg a joggal való visszaélés tilalmára vonatkozó tételt. Joggal való visszaélésnek minősül az alanyi jog olyan gyakorlása, amely kifejezetten ellentétben áll az adott alanyi jog rendeltetésével. Joggal való visszaélés esetén az elvi kiindulása alapján jogos magatartás – az alanyi jog adott konkrét módon történő gyakorlása, az alanyi joggal való visszaélés miatt – jogellenes magatartássá válik. A Kúria döntése is ebben az értelemben szögezte le: joggal való visszaélés akkor állapítható meg, ha egy jog gyakorlása nem ütközik ugyan konkrét tilalomba, de a joggyakorlás jogellenessége kimutatható azért, mert a jog gyakorlásának adott módja nem felel meg a rendeltetésének (Kúria, Mfv.II.10.658/2017., megjelent: BH2018. 347.). A Ptk. elvi kiindulópontja: a joggal való visszaélés tilalma kivételesen szab határt az adott alanyi jogok szabad gyakorlásának, csak a tételes jog elvárásaival és céljával nyilvánvalóan szembehelyezkedő joggyakorlás minősül joggal való visszaélésnek.
- [53] A Ptk. fenntartotta azt az elvi lehetőséget, hogy a bíróság ítélettel pótolhassa a jogszabály által megkívánt és visszaélésszerűen megtagadott jognyilatkozatot, és nem változtatott annak feltételein sem. Ilyen esetben a joggal való visszaélés mulasztás formájában valósul meg. Változatlanul kiinduló feltétel, hogy jogszabály által megkívánt jognyilatkozatról legyen szó.
- [54] Az Eütv. 58.§ (3a) bekezdése szerinti orvosi szakvélemény célja a védőoltás alóli mentesítési eljárásban a hatóság hiányzó szakértelmének a pótlása abban a körben, hogy a védőoltásra kötelezett személy esetében van-e orvosi indoka a mentesítésnek. (Kúria Kfv.III.37.545/2017., megjelent: EBH2019. K.6.)
- [55] Az orvosi szakkérdésben adott szakvélemény a fentiek értelmében nem jogszabály által megkívánt jognyilatkozat (akaratnyilatkozat), hanem az annak megtételére jogosult személy szakmai ismeretei alapján kialakított szakmai véleménye. A kezelőorvosnak jogszabály adta

lehetősége a szakkérdésben vélemény kialakítása, az nem minősíthető mulasztás formájában megvalósuló joggal való visszaélésnek akkor sem, ha a mentesítését megadását kérelmező fél a szakvéleményt megtagadó döntéssel nem ért egyet.

- [56] A kifejtetttekre tekintettel a szakvélemény nem jognyilatkozat, annak ítélettel való pótlása a Ptk.1:5. § (2) bekezdése alapján nem lehetséges, ezért a kereset teljesítésének abban az esetben sem lenne helye, ha az alperesek a felperes kezelőorvosának minősülnének. Mindezekre tekintettel a fellebbezésben megjelölt további jogszabálysértések vizsgálata szükségtelen volt.
- [57] A Pp. 131. § (2) bekezdése szerint a bíróság (1) bekezdés szerinti (Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló) eljárását az a fél kezdeményezheti, aki szerint a folyamatban lévő ügyében alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenes vagy nemzetközi szerződésbe ütközik. A perben a felperes által e körben hivatkozott 18/1998. (VI.3.) NM rendeletet és az Eütv. 58.§-át nem kellett alkalmaznia a bíróságnak, arról kellett döntenie, hogy fennállnak-e jognyilatkozat ítélettel pótlásának a Ptk. 1:5.§ (2) bekezdésében írt feltételei, ezért az elsőfokú bíróság helyesen döntött a felperes ezirányú kérelmének elutasításáról.
- [58] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [59] A sikertelenül fellebbező felperes perköltséget nem igényelhet és a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amely az alperesek által felszámított ügyvédi munkadíjból áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

Pécs, 2026. április 8.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró